

Landbouwkundig advies tijdelijke vrijstelling van het middel Amistar voor de bescherming van de zaadteelt van Engels raaigras tegen zwarte roest

Opgesteld door:
NVWA, Afdeling Expertise, Team Gewasbescherming
februari 2026

Inleiding

Plantum heeft op 19 november 2025 een verzoek tot vrijstelling, conform art. 38 van Wet gewasbeschermingsmiddelen en biociden (Wgb), ingediend bij het ministerie van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur (LVVN). Het verzoek betreft een vrijstelling voor het middel Amistar, op basis van de werkzame stof azoxystrobin ter beheersing van zwarte roest in de zaadteelt van Engels raaigras.

Situatie

Amistar is van 2021 tot en met 2025 vrijgesteld in de zaadteelt van Engels raaigras.

Teelt

De zaadteelt van Engels raaigras (uitgangsmateriaal) vindt plaats in de volle grond op alle voorkomende grondsoorten. In Nederland vindt de teelt met name plaats in Zeeland en Noord-Brabant. Het areaal zaadteelt van Engels raaigras neemt de laatste jaren duidelijk af, in 2025 bedroeg het areaal 5.450 ha (bron: NAK meerjarenoverzicht).

Graszaad kan gezaaid worden na een vroeg geruimde voorvrucht of na een braakperiode. Graszaad wordt voornamelijk in september/oktober gezaaid. De graszaden worden in juli/augustus van het volgende jaar geoogst. Soms blijft de teelt staan voor een tweede oogstjaar. Graszaadteelt vindt plaats in rotatie met diverse akkerbouwgewassen.

Aantaster

Zwarte roest wordt veroorzaakt door de schimmel *Puccinia graminis* subsp. *graminicola*. De ziekte ontwikkelt zich vanuit kleine haarden die zich snel kunnen uitbreiden over het perceel. Zwarte roest is bruinoranje en bevindt zich op de aar en/of op de aarstengel waardoor de sapstroom wordt geblokkeerd en vulling van de zaden stagneert of zelfs de hele halm afsterft. De optimale temperatuur voor zwarte roest ligt tussen de 20 en 25 graden Celsius. Infectie vindt vrijwel altijd 's nachts plaats wanneer de urediniosporen door dauwvorming in een waterfilm op de plant liggen. Zwarte roest kan tot twee weken voor de oogst voor grote schade zorgen.

Leeswijzer

Dit advies bestaat uit de onderbouwing van de noodsituatie op het gebied van gewasbescherming.

Hierbij gaat de NVWA in op de twee landbouwkundige criteria cf. artikel 38 Wgb:

- het gevaar;
- de alternatieven.

Het College voor de toelating van gewasbeschermingsmiddelen en biociden (Ctgb) heeft de beoogde toepassing beoordeeld. Het College constateert dat door het ontbreken van risicoreducerende maatregelen het risico niet in voldoende mate kan worden gereduceerd en adviseert de vrijstelling van Amistar in de zaadteelt van Engels raaigras niet te verlenen, gezien het risico verbonden aan de beoogde vrijstelling. De NVWA kan dan ook geen beoordeling doen van de naleefbaarheid en handhaafbaarheid.

In deel 2 beschrijft de NVWA de bijzondere omstandigheden van deze aanvraag. Deze worden niet meegewogen in het NVWA advies.

NVWA Advies

Op basis van de voorliggende adviezen adviseert de NVWA een vrijstelling van het gewasbeschermingsmiddel Amistar in de zaadteelt van Engels raaigras niet te verlenen.

Deel 1: Onderbouwing van de noodsituatie op het gebied van gewasbescherming

Landbouwkundig criterium: gevaar

Zwarte roest tast vaak de stengels en halmen aan, waardoor de sapstroom wordt geblokkeerd en vulling van de halmen stagneert of zelfs de hele halm afsterft. Zwarte roest geeft in de zaadteelt van Engels raaigras bij onvoldoende beheersing zowel kwantitatieve schade in de vorm van opbrengstderving die kan oplopen tot 50%, als kwalitatieve schade in de vorm van kwaliteitsverlies. Bij het schonen kunnen kaf en slechte zaden wel worden verwijderd, maar bij een hoge aantasting blijven de partijen zaad 'licht' (de zaadpartijen hebben een laag hectolitergewicht en de zaden zijn matig gevuld). Uitsorteren van lichte zaden leidt tot verdere opbrengstderving. Deze partijen zaad zijn minder kiemkrachtig en kunnen niet goed bewaard worden.

Deelconclusie gevaar:

Een landbouwtechnisch doelmatige zaadteelt van Engels raaigras in Nederland wordt bedreigd door onvoldoende mogelijkheden tot beheersing van zwarte roest.

Landbouwkundig criterium: alternatieven

Maatregelen

Rassenkeuze: Er zijn rassen beschikbaar die in beperkte mate resistent zijn tegen zwarte roest. Ondanks de groeiende aandacht voor zwarte roest in veredelingsprogramma's zijn op dit moment geen resistente rassen beschikbaar voor de praktijk.

Toegelaten middelen en goedgekeurde basisstoffen

Een middel op basis van prothioconazool en tebuconazool is toegelaten in de zaadteelt van Engels raaigras ter beheersing van zwarte roest. Dit middel mag één keer per 12 maanden worden toegepast. Dit middel heeft zowel een preventieve als curatieve werking.

In het algemeen zijn twee toepassingen nodig om de zaadteelt vanaf het doorschieten tot aan de oogst te beschermen tegen zwarte roest. Met de toepassing van deze maatregelen en middelen kan zwarte roest in de zaadteelt van Engels raaigras niet afdoende worden beheerst.

Deelconclusie alternatieven:

Een landbouwtechnisch doelmatige zaadteelt van Engels raaigras is met het beschikbare pakket aan maatregelen en middelen niet mogelijk.

Conclusie m.b.t. noodsituatie op het gebied van gewasbescherming

Vrijstelling conform art. 38 Wgb, van Amistar in de zaadteelt van Engels raaigras voldoet aan de criteria noodsituatie op het gebied van gewasbescherming. Zwarte roest is een teeltbedreigend probleem voor de zaadteelt van Engels raaigras waarvoor momenteel het beschikbare pakket aan maatregelen en middelen niet afdoende is.

Deel 2: Bijzondere omstandigheden

Aanleiding

Een middel op basis van cyproconazool en trifloxystrobin was beschikbaar in de zaadteelt van Engels raaigras voor de beheersing van roestschimmels. De toepassing in de zaadteelt van Engels raaigras is na herregistratie vervallen, met een opgebruiktermijn tot 31 december 2019. Daarnaast was een middel op basis van propiconazool beschikbaar in de teelt van graszaad. Als gevolg van het niet vernieuwen van de goedkeuring van de werkzame stof propiconazool zijn de toelatingen van middelen op basis van deze stof beëindigd, met een opgebruiktermijn tot 19 maart 2020.

Concreet perspectief

Het dossier voor een zonale uitbreidingsaanvraag van een middel op basis van azoxystrobin in de teelt van graszaad is in het eerste kwartaal van 2024 bij het Ctgb ingediend. Het Ctgb verwacht dat besluitvorming niet voor het seizoen 2026 zal zijn afgerond.

Van 2021 tot en met 2025 is voor het middel op basis van azoxystrobin een vrijstelling verleend ter beheersing van zwarte roest in de zaadteelt van Engels raaigras.

In het kader van het Uitvoeringsprogramma Toekomstvisie Gewasbescherming heeft Wageningen UR in 2021 een studie uitgevoerd waarin wetenschappelijke- en praktijkkennis is opgehaald om potentiële oplossingsrichtingen voor de beheersing van zwarte roest te identificeren. Het rapport 'Handelingsperspectieven voor zwarte roest' biedt aanknopingspunten voor (potentiële) oplossingsrichtingen voor de beheersing van zwarte roest in graszaad. Maatregelen die het snelst haalbaar zijn: een later zaaitijdstip en een beperkte en gesplitste stikstofgift, maar dit heeft nog niet geleid tot een praktijkgerichte aanpak van zwarte roest. Voor de langere termijn bieden resistente rassen en het toepassen van groeiremmers mogelijk perspectief.